Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод суббасейну річки Прип'ять за квітень 2025 року

Водогосподарськими організаціями у суббасейні річки Прип'ять протягом квітня відібрано 33 проби поверхневої води (100 % до плану) відповідно до Програми державного моніторингу вод (в частині діагностичного, операційного та дослідницького моніторингу масивів поверхневих вод), затвердженої наказом Міндовкілля від 08.01.2025 № 29.

Лабораторією моніторингу вод Північного регіону станом на 21.05.2025 року виконані хроматографічні та спектрометричні дослідження вмісту пестицидів, поліароматичних вуглеводнів, лікарських засобів та важких металів по усіх створах.

За результатами вимірювань виявили перевищення максимальних меж Екологічного Нормативу Якості за вмістом:

• нікелю та його сполук (норма-34 мкг/дм³) по 12 пунктах моніторингу:

- 125,3 мкг/дм³ р. Льва с. Переброди (у 3,7 раза);
- 92,3 мкг/дм³ р. Ствига с. Познань (у 2,7 раза);
- 91,4 мкг/дм³ р. Хомора 500 м нижче випуску КП «Понінківська КПФ» (у 2,7 раза);
- 75,0 мкг/дм³ р. Стохід с-ще Любешів (у 2,2 раза);
- 68,5 мкг/дм³ р. Хомора 500 м вище випуску КП «Понінківська КПФ» (у 2,0 раза);
- 58,8 мкг/дм³ р. Уборть с. Рудня Хочинська (у 1,7 раза);
- 55,0 мкг/дм³ р. Случ Чернелівське вдсх. с. Чернелівка (у 1,6 раза);
- 52,5 мкг/дм³ р. Уж м. Коростень (у 1,5 раза);
- 49,0 мкг/дм³ р. Случ с. Красносілка (у 1,4 раза);
- 44,1 мкг/дм³ р. Хомора м. Полонне (у 1,3 раза);
- 38,8 мкг/дм³ р. Случ с. Коржівка (у 1,1 раза);
- 37,8 мкг/дм³ р. Хомора с-ще Понінка (у 1,1 раза).

• свинцю та його сполук (норма-14,0 мкг/дм³) по 10 пунктах моніторингу:

- 23,9 мкг/дм³ р. Льва с. Переброди (у 1,7 раза);
- 21,0 мкг/дм³ р. Устя м. Рівне (у 1,5 раза);
- 18,9 мкг/дм³ р. Горинь м. Нетішин (у 1,4 раза);
- 17,6 мкг/дм³ р. Тня с. Броники (у 1,3 раза);
- 17,5 мкг/дм³ р. Смолка м. Звягель (у 1,3 раза);
- 17,5 мкг/дм³ р. Горинь с. Ташки (у 1,3 раза);
- 15,9 мкг/дм³ р. Іква с. Торговиця (у 1,1 раза);
- 15,3 мкг/дм³ р. Церем м. Звягель (у 1,1 раза);
- 15,2 мкг/дм³ р. Болдурка с. Лагодів (у 1,1 раза);
- 14,8 мкг/дм³ р. Острівка с-ще Лопатів (у 1,1 раза).

При цьому у березні зафіксоване перевищення ЕНЯмах за вмістом нікелю по 8 створах на річках Случ (1), Тня (1), Смолка (1), Стир (1), Хрінницьке водосховище (1), Іква (2), Горинь (1) та кадмію на річці Случ (с. Краскосілка).

Крім того, у межах допустимих значень зафіксована присутність наступних речовин:

- пестициди: пара-пара-ДДЕ – 3 створи;
- поліароматичні вуглеводні: флуорантен – 28 створів та бензол – 1 створ;
- фармацевтичні препарати: трихлорметан (хлороформ) – 2 створи;
- леткі органічні сполуки: тетрахлоретилен – 2 створи, дихлорметан (хлористий метилен) – 1 створ, трихлоретилен – 1 створ;
- важкі метали: нікель – 18 створів, хром – 10 створів, кадмій – 3 створи, кобальт та свинець – по 2 створи.

У пунктах моніторингу, розташованих на масивах поверхневих вод, забір води з яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення та транскордонних водотоках визначені хімічні та фізико-хімічні показники якості вод.

Значення більшості показників знаходяться значно нижче ГДК для водойм госпитного і рибогосподарського водокористування по усіх створах за винятком марганцю та заліза загального. В річках Уборть, Уж та Случ фіксується органічне забруднення за показником $БСК_5$.

Порівняно з березнем у питних водозаборах суббасейну фіксується зниження вмісту заліза загального (окрім річки Хомора) та марганцю. В транскордонних водотоках визначається зниження вмісту амоній-іонів (окрім річок Горинь та Уборть) та ріст заліза загального (окрім річки Уборть).

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

Питні водозабори:

ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ

● ХСК (норма - 50,0 мгО/дм^3)

мінімальне значення: 29,16 мгО/дм^3 р. Уж, м. Коростень

максимальне значення: 34,09 мгО/дм^3 р. Хомора, м. Полонне

● $БСК_5$ (норма - 3,0 мгO_2/дм^3)

мінімальне значення: 2,63 мгO_2/дм^3 р. Хомора, м. Полонне

максимальне значення – зафіксовано **перевищення:**

- 3,72 мгO_2/дм^3 р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький;
- 3,08 мгO_2/дм^3 р. Случ, м. Звягель;
- 3,03 мгO_2/дм^3 р. Уж, м. Коростень.

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

● амоній іони (норма – 1,28 мг/дм^3): в межах від 0,13 мг/дм^3 р. Случ, м. Звягель до 0,31 мг/дм^3 р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький;

● фосфат-іони (норма – 3,5 мг/дм^3): в межах від 0,077 мг/дм^3 р. Уж, м. Коростень до 0,112 мг/дм^3 р. Случ, м. Звягель;

● нітрат-іони (норма – 45 мг/дм^3): в межах від 0,56 мг/дм^3 р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький до 5,89 мг/дм^3 р. Уж, м. Коростень;

● нітрит-іони (норма – 3,3 мг/дм^3): в межах від 0,016 мг/дм^3 р. Случ, м. Звягель до 0,026 мг/дм^3 р. Уж, м. Коростень;

● сухий залишок (норма – 1000 мг/дм^3): в межах від 226 мг/дм^3 р. Уж, м. Коростень до 400 мг/дм^3 р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

● залізо загальне (норма - 0,1 мг/дм^3) - **зафіксовано перевищення:**

- 0,480 мг/дм^3 р. Уж, м. Коростень;
- 0,312 мг/дм^3 р. Случ, м. Звягель;
- 0,150 мг/дм^3 р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький;
- 0,150 мг/дм^3 р. Хомора, м. Полонне.

● марганець (норма - 0,01 мг/дм^3) - **зафіксовано перевищення:**

- 0,140 мг/дм^3 р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький;
- 0,114 мг/дм^3 р. Уж, м. Коростень;
- 0,110 мг/дм^3 р. Хомора, м. Полонне;
- 0,084 мг/дм^3 р. Случ, м. Звягель.

Транскордонні ділянки водотоків:

ОРГАНІЧНІ ПОКАЗНИКИ

●$БСК_5$ (норма - 3,0 мгO_2/дм^3)

мінімальне значення: 1,63 мгO_2/дм^3 р. Прип'ять, с. Сенчиці

максимальне значення: зафіксовано **перевищення** - 3,29 мгO_2/дм^3 р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

●ХСК (норма - 50 мг О/дм^3)
мінімальне значення: 21,57 мгО/дм^3 р. Горинь, с. Висоцьк
максимальне значення: 34,99 мгО/дм^3 р. Уборть, с. Рудня Хочинська

БІОГЕННІ ПОКАЗНИКИ
● амоній іони (норма – 0,5 мг/дм^3): в межах від 0,377 мг/дм^3 р. Прип'ять, с. Сенчиці до зафіксовано **перевищення** - 0,551 мг/дм^3 р. Льва, с. Переброди;
● фосфат-іони (норма – 2,15 мг/дм^3): в межах від 0,110 мг/дм^3 р. Уборть, с. Рудня Хочинська до 0,257 мг/дм^3 р. Горинь, с. Висоцьк;
● нітрат-іони (норма – 40 мг/дм^3): в межах від 1,320 мг/дм^3 р. Стир, с. Зарічне до 1,810 мг/дм^3 р. Уборть, с. Рудня Хочинська;
● нітрит-іони (норма – 0,08 мг/дм^3): в межах від 0,023 мг/дм^3 р. Горинь, с. Висоцьк до 0,067 мг/дм^3 р. Ствига, с. Познань;
● сухий залишок (норма – 1000 мг/дм^3): в межах від 240 мг/дм^3 р. Ствига, с. Познань до 274 мг/дм^3 р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ:
● залізо загальне (норма - 0,1 мг/дм^3) зафіксовано **перевищення:**
- 1,930 мг/дм^3 р. Льва, с. Переброди;
- 1,045 мг/дм^3 р. Уборть, с. Рудня Хочинська;
- 0,782 мг/дм^3 р. Горинь, с. Висоцьк;
- 0,778 мг/дм^3 р. Ствига, с. Познань;
- 0,776 мг/дм^3 р. Прип'ять, с. Сенчиці;
- 0,733 мг/дм^3 р. Стир, с. Зарічне.
● марганець (норма - 0,01 мг/дм^3) – зафіксовано перевищення
- 0,168 мг/дм^3 р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

Вміст розчиненого у воді кисню становив 1,79-13,28 мгO_2/дм^3, при нормі не менше 4,0 мгO_2/дм^3. Порушення кисневого режиму фіксувалось в р. Случ, питний в/з м. Хмельницький.

Результати вимірювань публікуються за допомогою веб-системи «Моніторинг та екологічна оцінка водних ресурсів України» за посиланням http://monitoring.davr.gov.ua/.

Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод суббасейну середнього Дніпра у межах Житомирської області за квітень 2025 року

Для проведення досліджень на вміст специфічних та пріоритетних токсичних, здатних до накопичення стійких забруднюючих речовин відібрано на річках Тетерів, Гнилоп'ять, Ірша (Іршанське та Малинське водосховища), Возня, Ів'янка, Гуйва, Мика та Роставиця 9 проб (100% плану) та відправлено до лабораторії моніторингу вод Північного регіону м. Вишгород. Протоколи випробувань поверхневої води опрацьовані по усіх 9 створах.

За результатами вимірювань виявили перевищення максимальних меж Екологічного Нормативу Якості (ЕНЯ$_{мах}$) за вмістом:

• **нікелю та його сполук** (норма-34 мкг/дм^3):
- 90,3 мкг/дм^3 - р. Роставиця, с-ще Ружин (у 2,7 раза);
- 57,1 мкг/дм^3 - р. Гуйва, с. Пряжів (у 1,7 раза);
- 49,9 мкг/дм^3 - р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з с-ще Нова Борова (у 1,5 раза);
- 49,4 мкг/дм^3- р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів (у 1,5 раза).

Крім того, у межах допустимих значень зафіксована присутність наступних речовин:

- поліароматичні вуглеводні:
флуорантен - 4 створ, в річках Тетерів, Гнилоп'ять, Ірша Іршанське вдсх. та Роставиця;

- фармацевтичні препарати:
трихлорметан (хлороформ)- в р. Гнилоп'ять м. Бердичів;

- метали:
нікель - 8 створів, окрім річки Возня;
хром загальний - 5 створів, в річках Тетерів, Гнилоп'ять, Ірша Іршанське вдсх., Роставиця та Гуйва;
кобальт – 3 створи, в річках Гнилоп'ять, Ірша Іршанське вдсх. та Гуйва;
кадмій – в річках Ів'янка та Мика.

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

<u>Органічне забруднення</u>

● ХСК (норма - 50,0 мгО/дм^3)
мінімальне значення: 29,16 мгО/дм^3 р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова
максимальне значення: 38,05 мгО/дм^3 р. Гнилоп'ять, м. Бердичів

● БСК$_5$ (норма - 3,0 мгO_2/дм^3)
мінімальне значення: 2,81 мгO_2/дм^3 р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова
максимальне значення – зафіксовано перевищення:
- 3,16 мгO_2/дм^3 р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир
- 3,10 мгO_2/дм^3 р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин
- 3,08 мгO_2/дм^3 р. Гнилоп'ять, м. Бердичів
- 3,08 мгO_2/дм^3 р. Возня, с. Рудня Городищенська

<u>Біогенне забруднення</u>

● амоній - іони (норма - 1,28 мг/дм^3): в межах від 0,21 мг/дм^3 р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин та р. Гнилоп'ять, м. Бердичів до 0,51 мг/дм^3 р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова;

● нітрат - іони (норма - 45 мг/дм^3): в межах від 1,81 мг/дм^3 р. Возня, с. Рудня Городищенська до 3,80 мг/дм^3 р. Гнилоп'ять, м. Бердичів;

● нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм^3): в межах від 0,016 мг/дм^3 р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова до 0,070 мг/дм^3 р. Гнилоп'ять, м. Бердичів;

● фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм^3): в межах від 0,063 мг/дм^3 р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова до 0,119 мг/дм^3 р. Гнилоп'ять, м. Бердичів;
● сухий залишок (норма - 1000 мг/дм^3): в межах від 289 мг/дм^3 р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова до 369 мг/дм^3 р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

Небезпечні речовини:
Зафіксовано перевищення вмісту показників:
● заліза загального (норма - 0,1 мг/дм^3):
- 0,672 мг/дм^3 р. Возня, с. Рудня Городищенська;
- 0,384 мг/дм^3 р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова;
- 0,288 мг/дм^3 р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир;
- 0,288 мг/дм^3 р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;
- 0,264 мг/дм^3 р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

● марганцю (норма - 0,01 мг/дм^3):
- 0,132 мг/дм^3 р. Возня, с. Рудня Городищенська;
- 0,078 мг/дм^3 р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;
- 0,078 мг/дм^3 р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир;
- 0,072 мг/дм^3 р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова;
- 0,054 мг/дм^3 р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

Вміст розчиненого у воді кисню становив 11,92-13,44 мгO_2/дм^3, при нормі не менше 4,0 мгO_2/дм^3.